

Oppimisstrategiat keskeisiä oppimisen ymmärtämisessä

Kirsti Lonka (1997). Exploration of Constructive Processes in Student Learning. Väitöskirjatutkimus. Department of Psychology, University of Helsinki.

Kirsti Lonka on tuonut merkittävän lisän maamme kasvatustieteelliseen tutkimukseen väitöskirjassaan, joka kyläkin edellyttää lukijakunnalta tottumusta lukea ns. tieteellistä tekstiä. Väitöskirjateos on kiinnostava ja tutkimuksellisesti huolella toteutettu.

Lonka tutkii yliopisto-opiskelua eri puolilta. Tutkimus koostuu teoriaosuudesta ja viidestä erillisestä tutkimuksesta, jotka kuitenkin nivoutuvat hyvin yhteen, koska ne kuuluvat samaan ongelma-alueeseen.

Hän aloittaa tutkimuksensa teoriaosuudella, jossa hän perustelee mm. konstruktivistista oppimisenäkemyksiä tilanne- ja kontekstisidonnaisena sekä todellisuutta tuottavana näkemyksenä. Hän jatkaa yliopisto-opiskeluun liittyvien tutkimusten tarkastelulla.

Koko tutkimuksen kannalta keskeiseksi osoittautuu Perryn tutkimus, jossa todettiin opiskelijoiden opintojen kuluessa siirtyvän primitiivisestä, dualistisesta tiedonkäsityksestä relativistisen orientaation suuntaan. Lonka tarkastelee melko lyhyessä teoreettisessa osassa yliopisto-opis-

keluun liittyviä teorioita kattavasti ja nivoo oppimisen paradigman muutokseen mm. kuulinlaisessa mielessä.

Oppimisstrategiat

Lonka nivoo tarkastelemissaan epistemologiset näkökulmat operationaalisesti testattavaan muotoon käyttämällä hyväksi kognitiivisen oppimisteorian näkemyksiä oppimisstrategioista. Hän toteaa mm. että dualistisen orientaation omaavat arvioivat oppimistaan tiedon omaksumisen standardein, kun taas relativistit käyttävät ymmärtämiseen liittyviä standardeja.

Lonka pyrkii tutkimuksessaan tarkastelemaan oppimista informaation prosessoinnin näkökulmasta pikemminkin kuin orientaatioiden ja intentioiden kautta. Hän pitää oppimisstrategiaa keskeisenä tekijänä oppimisen ymmärtämisessä.

Ensimmäisessä tutkimuksessa tutkittiin opiskelijoiden esseevastauksia ylioppilaskirjoituksissa pyrkien selvittämään, oppilaan tietoperustan ja tiedon prosessoinnin välistä yhteyttä. Aineistona oli 350 psykologian kokeen esseitä sekä vuodelta 1983 että vuodelta 1985. Tutkimuksen tuloksena todettiin opiskelijoiden käyttävän yleisimpänä tietoperustanaan koulussa omaksuttuja tietoja. Koulussa omaksutut tiedot olivat vähemmän taipuvaisia omakohtaisten

pohdintojen elaborointiin kuin muut tietopohjat. Arvosanaan olivat yhteydessä ennen muuta esseiden pituus, esitettyjen ajatusten määrä ja esseessä esiintyneiden koulutietojen määrä.

Toisessa tutkimuksessa tutkittiin spontaanisti esiintyvien opiskelustrategioiden ja tiedon konstruktion välistä yhteyttä lääketieteellisen tiedekunnan sisäänpääsykokeiden aineistokokeessa.

Yksityiskohtien muistamisen osalta toisessa tehtävässä erilaisen oppimisstrategioiden ja arvosanan välillä ei ollut yhteyttä. Toisessa ne, jotka olivat alleviivanneet kyseisen tekstinkohdan tai tehneet siitä erillisen merkinnän muistipaperille, saivat paremman arvosanan. Pienen yksityiskohdan muistamista helpotti, jos oli sen alleviivannut tai kirjoittanut sen muistiin. Kuitenkin tekstin keskeinen sisältö muistettiin yhtä hyvin käytetystä oppimisstrategiasta riippumatta. Alleviivaus helpotti synteetin tekemistä tekstistä, ja mielikuvakartan tekeminen helpotti arvioinnin tekemistä.

Kolmannessa tutkimuksessa tutkittiin aktiivisen oppilaiden ohjauksen (luennon sijasta käytetyn ryhmätyön ja oppilaiden aktiivisen tiedon keruun) vaikutusta oppimiseen kuusi vuotta kestäneessä seurantatutkimuksessa. Aktivoivan opetuksen saaneet opiskelivat hitaammin kuin perinteisellä tavalla

opiskelleet ensimmäisinä kolmena vuotena, mutta saivat paremmat arvosanat opinnoistaan ja laudaturtyöstään. Asiantuntijataitojen omaksuminen näytti vievän pitkän ajan.

Neljännessä tutkimuksessa tutkittiin kanadalaisten opettajien, aloittelijoiden ja maallikoiden kasvatopsykologian opiskelua. Oppilaita pyydettiin määrittelemään oppiminen. Opettajat käyttivät muita ryhmiä enemmän konstruktivistista oppimisenäkemyistä määritelmässään.

Toisessa tutkimuksen osassa tutkittiin, kuinka kuuden viikon kurssi muutti oppilaiden oppimiskäsitystä. Kaikkien opiskelijoiden käsitykset muuttuivat konstruktivistiseen suuntaan, mutta hyvin, keskimukaisesti ja heikosti kurssin suorittaneiden välillä ei ollut eroa oppimiskäsityksen konstruktivistisuudessa.

Viidennessä tutkimuksessa verrattiin opintonsa aloittaneiden ja viidettä vuottaan opiskelleiden psykologian ja lääketieteen opiskelijoiden epistemologisia näkemyksiä. Opintonsa aloittaneet lääketieteen opiskelijat olivat omaksuneet kaikkein useimmin dualistisen tiedonkäsityksen, seuraavaksi eniten tämän olivat omaksuneet kauan opiskelleet lääketieteen opiskelijat, sitten opintonsa juuri aloittaneet psykologian opiskelijat ja vähiten sen olivat omaksuneet kauan psykologiaa opiskelleet. Relativistinen näkökulma näytti lisääntyvän opiskelujen kuluessa.

Vaikka Lonkan tutkimus on huolella tehty ja se tuottaa

melko yhtenäisen kuvan oppimiseen liittyvistä kysymyksistä, ei siinä tarkastella konstruktivistista näkökulmaa laadullisella tavalla. Tutkimus on luonteeltaan refleksiivinen, mutta positivistisesta tutkimusasetelmasta johtuen todellisuuden tuottamiseen liittyvät laadulliset prosessit jäävät tarkastelun ulkopuolelle. Konstruktivistisuutta ei tarkastella sen paremmin poststruktuurallisesta, postmodernista, etnometodologisesta kuin lingvistisestakaan näkökulmasta, vaikka näissä juuri konstruktivistista tiedon tuottamiseen liittyvää näkökulmaa on käsitelty laajasti.

Lonka tarkastelee tutkimuksensa lopussa uudelleen epistemologisia kysymyksiä. Hän kuitenkin toteaa, ettei sel-

lainen kysymys, kuin voiko olla tietoa, joka ei ole ihmisen tuotamaa, kuulu tutkimuksen aihepiiriin. Tämä rajaus vie pohjan syvällisemmältä ontologiselta tarkastelulta ja johtaa pinnallisiin näkemyksiin realistisen ja relativistisen näkökulman eroista. Lisäksi tutkija ottaa kaikesta huolimatta kantaa todellisuuden jäsentymiseen todetessaan Vygotskya lainaten, että kontekstisidonnaisuuden lisäksi on olemassa ihmiselle yleistä, kontekstista riippumatonta tietoa.

Pauli Juuti

Kirsti Lonkan väitöskirja tarkistettiin Helsingin yliopistossa 25.4.1997. Vastaväittelijänä toimi professori Heintz Mandl Münchenin yliopistosta.